

Maanmittauslaitos

Viite Talousarvioasetus (254/2004) 66 i §

Asia **MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO
MAANMITTAUSLAITOKSEN VUODEN 2014 TILINPÄÄTÖKSEEN**

Yleistä

Ministeriön kannanotto Maanmittauslaitoksen (MML) toiminnasta perustuu MML:n vuoden 2014 tilinpäätösasiakirjaan, Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2014 sekä laitoksen toiminnasta saatuun muuhun informaatioon. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella MML:n vuoden 2014 tilinpäätökseen seuraavaa.

Maanmittauslaitoksen vuoden 2014 toiminnasta voidaan todeta, että laitos onnistui saavuttamaan kokonaisuutena hyvin tulostavoitteensa. Maanmittauslaitoksessa otettiin käyttöön uusi organisaatio vuoden 2014 alusta ja samalla valmisteltiin koko vuoden 2014 ajan vuoden 2015 alusta voimaan tullutta uutta organisaatiouudistusta, jossa Geodeettinen laitos ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tietopalvelukeskuksen tietotekniikan kehittämistehtävät liitettiin Maanmittauslaitokseen. Tämä uudistus vaati paljon voimavaroja ja onnistui hyvin ja myös tästä näkökulmasta laitoksen tulos oli vuoden 2014 osalta hyvä.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Maanmittauslaitoksen toiminnan vaikuttavuus perustuu tehokkaisiin prosesseihin sekä laitoksen ylläpitämien valtakunnallisten aineistojen ja rekisterien kattavuuteen, ajantasaisuuteen, riittävään laatuun, tekniseen yhteiskäyttöisyyteen ja hyvään tietopalveluun. Nämä luovat edellytykset kansalliselle paikantamiselle, toimiville kiinteistömarkkinoille, luotettavalle vakuusjärjestelmälle sekä tietovarastojen ja palvelujen laajalle käytölle yhteiskunnassa.

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos on suoriutunut tavoitteista sopimuksen mukaisesti. Laitoksen tulee edelleen kiinnittää huomiota siihen, että rekisterien ja aineistojen laatu turvataan ja digitaaliset aineistot saadaan yhteiskunnassa mahdollisimman laajaan käyttöön.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Maanmittauslaitoksen toiminnan kokonaiskustannukset (122 milj. euroa) laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 %. Toiminnan kokonaistuotot olivat 73,2 miljoonaa ja ne laskivat 1,3 milj. euroa eli 1,7 %. Matalasuhdanne näkyy Maanmittauslaitoksen palvelujen kysynnässä ja laitoksen kokonaistuotot

ovat laskeneet jo kolmena vuonna peräkkäin. Laitoksen kokonaistuottavuus kehittyi erittäin myönteisesti (5 %).

Tuotannon tavoitteena oli kustannusvastaavuus. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 99 % ja muiden suoritteiden kustannusvastaavuus 95%. Yksikkökustannusten osalta (lohkominen, lainhuudon käsittely, maastotietokannan ajantasaistus) saavutettiin tavoitteet hyvin.

Kirjaamisasioiden kustannusvastaavuus oli vain 93 %, mutta se parani viime vuodesta (73 %) selvästi. Kirjaamistehtävien tulotavoitteesta jäätin noin 2 milj. euroa. Tämä johtui ennakoitua pienemmästä kysynnästä kiinnityshakemuksissa ja selvästi ennakoitua pienemmästä kiinteistökaupan verkkopalvelun käytöstä.

Laitoksen talousarviorahoitusta siirrettiin vuodelle 2015 37,6 milj. euroa, mikä on 0,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna ja 2,7 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2014 tavoite. Siirtynyt määräraha on kuitenkin sidottua ja varattu käytettäväksi vuosien 2015 -2018 tulossopimuksen mukaisesti TTS - kaudella.

Ministeriön kannanotto

Tarkasteltaessa Maanmittauslaitoksen toimintaa kokonaisuutena, ministeriö toteaa, että Maanmittauslaitos täytti tehokkuuden ja tuottavuuden vaatimukset. Maa- ja metsätalousministeriö pitää erityisen hyvänä, että Maanmittauslaitoksen kokonaistuottavuus ja taloudellisuus kehittyivät edelleen suotuisasti. Laitos on toteuttanut tuottavuusohjelmaa suunnitelman mukaisesti ja sopeuttanut toimintaansa annettuihin kehyksiin.

Vuodelle 2015 siirtyi noin 38 milj. euroa sidottua määrärahaa, mikä tarkoittaa sitä, että laitoksen rahoitustilanne on tällä hetkellä hyvä. Siirtyvän määrärahan suuruuden arvioinnissa ei täysin onnistuttu.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että etenkin kirjaamisasioiden kustannusvastaavuudessa jäätin alle vuoden 2014 tulostavoitteen. Tähän vaikutti muun muassa kiinteistökaupan verkkopalvelun pieni käyttö ja kiinnityshakemusten arvioita pienempi kysyntä.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Varsinaisten kiinteistötoimitusten kysyntä nousi edellisestä vuodesta. Tähän oli syynä määräalalainhuutokertymän purkamisen, mikä lisäsi lohkomistoimitusten kysyntää. Toimitusten tilauskannan pieneminen jatkui ja se oli 53 % koko vuoden tuotannosta. Toimitustuotannon tavoitteet saavutettiin varsin hyvin. Lohkomisen kestoajan tavoite (6 kk) alitettiin selvästi, kun päästiin 5,1 kk kesto aikaan. Lisäksi on syytä huomata, että toimitusten kestossa on saavutettu tavoiteltu tilanne, jossa maan eri osien välillä ei ole enää juuri eroja. Tilusjärjestelyjen tavoitteet saavutettiin sekä lopetettujen toimitusten lukumäärän että pinta-alan osalta.

Kirjaamisasioita ratkaistiin noin 220 000 kpl. Tämä on enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta vuoden 2014 tavoitetta ei saavutettu. Tämä johtui pääasiassa uusien kiinnityshakemusten vähenemisestä. Vuonna 2013 tapahtuneen uuden kirjaamisjärjestelmän käyttöönoton aiheuttamaa kasaamaa lainhuutohakemusten käsittelyssä ei pystytty kokonaan purkamamaan vuoden 2014 aikana, vaan tämän ruuhkan purkamisen jäi osin vielä vuoden 2015 puolelle. Tästä syystä lainhuutojen käsittelyaika jäi 51 päivään tavoitteen ollessa 39 päivää.

Maastotietotuotannon tuotantotavoitteet ylitettiin määrävälisen ajantasaistuksen ja korkeusmallituotannon osalta. Kiinteistötietojärjestelmän tietojen perusparantamista toteutettiin laaditun suunnitelman mukaisesti.

Avoimiin paikkatietoaineistoihin kohdistui edelleen kova kysyntä. Avoimesta tiedostopalvelusta ladattiin vuonna 2014 lähes miljoona tiedostoa, mikä oli enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toiminnan ei-toivottujen vaikutusten (kantelut, valitukset maa- ja metsätaloustieteisiin, tehdyt purkuesitykset jne.) määrä on edelleen erittäin alhainen otettaessa huomioon tehtävien luonne ja asianosaisten lukumäärä, joka on moninkertainen toimitusten lukumäärään nähden.

Ministeriön kannanotto

Ministeriö katsoo, että tarkasteltaessa laitoksen toimintaa kokonaisuutena, Maanmittauslaitos saavutti tuotoksille ja laadunhallinnalle asetetut tavoitteet. Toimitusten läpimenoajan toteutuma oli todella hyvä. Lainhuutohakemusten käsittelyaikatavoitetta ei saavutettu johtuen edellä kuvasta syystä. Maastotietotuotannon tuotantotavoitteet saavutettiin hyvin. Tulosten perusteella voidaan todeta, että laitoksen prosessit toimivat hyvin. Avoimen tiedon suuret hakumäärät kertovat siitä, että maastotietojen avaaminen on onnistunut hyvin ja aineistojen käyttö on hyvin merkittävää.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos on saavuttanut hyvin henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tulostavoitteensa. Henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen on Maanmittauslaitoksessa johdonmukaisesti panostettu henkilöstöstrategian mukaisesti, mikä on näkynyt muun muassa hyvänä henkilöstötutkimuksen arvosanana. Tätä voidaan pitää erittäin hyvänä tuloksena, kun otetaan huomioon, että vuoden 2014 astui voimaan uusi organisaatio ja vuonna 2014 suunniteltiin jo uutta vuoden 2015 alusta voimaan tullutta organisaatiota. Tämän toiminta-alueen painopisteinä ovat luonnollisesti olleet organisaatiorakenteen muutokseen liittyvä henkilöstöjohtaminen sekä työhyvinvoinnin ja osaamisen johtaminen. Laitos alitti selvästi henkilötövuosiikiintiönsä (1843 htv) toteutuman ollessa 1636 htv.

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Maanmittauslaitoksen vuoden 2014 tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja kattava sekä sisältää valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaiset tiedot. Tilinpäätöksen perusteella on mahdollista seurata ja arvioida laitoksen toimintaa ja sen kehitystä. Tilinpäätösraportin teksti ja siihen sisältyvä Netra -asteikolla tehty toteutumien arviointi ovat selkeitä ja helposti analysoitavia. Niiltä osin kun tavoitteesta on poikettu, raportti kertoo hyvin poikkeamisen syyt ja perustelut poikkeamiselle.

Maanmittauslaitoksen toiminnan luonne huomioon otettuna tavoitetasot tulee edelleen asettaa realistisina ja osittain jopa haasteellisen vaativina. Prosesseja tulee kehittää varautuen edelleen myös kysynnän muutoksiin. Tuottavuuden jatkuva parantaminen on tärkeää.

Hinnoitteluperiaatteiden lisäksi huomiota on kiinnitettävä myös kustannusrakenteisiin. Tulo- ja menorahoituksen ennustettavuutta tulee parantaa, jotta seuraavalle vuodelle siirtyvän määrärahan määrä on ennustettavampi ja seuraa paremmin sen käyttösuunnitelmaa.

Maanmittauslaitoksen tulisi kiinnittää jatkossa huomiota siihen, että ostolaskujen asiatarkastus- ja hyväksymiskierto järjestetään siten, että laskut saadaan maksuun eräpäivänä. Lisäksi laitoksen tulee kiinnittää huomiota siihen, että kaikkien kirjanpitoon liittyvien osajärjestelmien dokumentaatio on ajan tasalla.

3. Ministeriön esitys viraston / laitoksen toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö katsoo, että laitoksen tulee tarpeen mukaan kehittää toimintaprosesseja ja käytössä olevia järjestelmiä sekä henkilöstön osaamista siten, että se mahdollistaa laitoksen toiminnan tuloksellisuuden säilyttämisen ja kehittämisen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Siirtyminen sekä tuotantotoiminnoissa että tukitoiminnoissa yhden valtakunnallisen toimialueen malliin vuoden 2014 alusta on jo nyt parantanut laitoksen edellytyksiä toimia tuloksellisesti ja tuottavasti. Vuoden 2015 alusta lukien Geodeettinen laitos ja suurin osa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tietopalvelukeskusta (ICT -kehittämistehtävät) liitettiin osaksi Maanmittauslaitosta. Tämä mahdollistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden kehittämistä niin Maanmittauslaitoksessa kuin koko hallinnonalalla. MML:n tulee kiinnittää huomiota siihen, että organisaatiouudistus tuottaa aitoja synergiahyötyjä paikkatietotutkimuksen ja maastotietotutannon toiminta-alueilla. Lisäksi odotetaan erityisesti, että paikkatietosektorin kautta voidaan saada aikaan lisää vaikuttavuutta niin julkishallinnossa, yrityssektorilla kuin kansalaistenkin arjessa. Uusien innovaatioiden syntymisen tukeminen on tärkeää tulevana vuosina myös paikkatietosektorilla. Myös hallinnonalan ICT -palvelujen ja MML:n omien prosessien ICT -kehittämistoimintojen välistä synergiaa tulee parantaa tulevana vuosina.

Tilinpäätöksen perusteella erityisesti kirjaamisasioiden kustannusvastaavuuteen ja lainhuutojen käsittelyaikaan tulee kiinnittää huomiota samoin kuin kiinteistökaupan verkkopalvelun käyttöönoton edistämiseen. Palvelun hidaskäyttöönotto ulkopuolisten asiakkaiden keskuudessa on tiedostettu Maanmittauslaitoksessa ja laitos on ryhtynyt tehostettuihin toimiin asian johdosta. Lisäksi laitos on teettänyt ulkopuolisen arvion palvelusta ja sen käyttöönoton hidasteista. Arvio sisältää myös toimenpidesuosituksia. Ministeriö pitää tärkeänä, että Maanmittauslaitos jatkaa tehostettuja toimenpiteitä palvelun käytön lisäämiseksi ja ottaa huomioon ulkopuolisen selvityksen havainnot. Lisäksi on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kirjaamisasioiden ruuhka saadaan purettua kokonaan vuonna 2015 ja käsittelyajat saadaan palautettua kuluvana vuonna hyvälle ja vakaalle tasolle. Tilusjärjestelytoiminnassa tulee kiinnittää huomiota edelleen siihen, että toiminnan volyyymi, toimenpiteiden sisältö ja käytössä olevat taloudelliset resurssit ovat hyvässä tasapainossa.

Maanmittauslaitoksen tulee kehittää edelleen toimitustuotantoa ja kirjaamisasioita sekä niihin liittyvää ennakkointia sekä kustannuslaskentaa siten, että menojen sekä tulojen muutokset voidaan paremmin ennakoida tuotannossa, taloussuunnittelussa ja maksuja määrättäessä.

4. Ministeriön omat toimenpiteet viraston / laitoksen tuloksellisuuden parantamiseksi

Maanmittauslaitos on jo pitkään toiminut aktiivisesti ja tuloksellisesti toimintansa sekä sen tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa ministeriö ylläpitää ja kehittää edelleen Maanmittauslaitoksen toimialan lainsäädäntöä ja huolehtii siitä, että Maanmittauslaitoksella on toimintaansa varten riittävät voimavarat. Talous- ja tulosohjauksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että MML:n tutkimuksen budjettirahoitukseen perustuvat voimavarat turvataan myös tulevaisuudessa. Tulosohjauksen sisältöä ja tavoiteasetantaa kehitetään jatkuvasti siten, että se tukee Maanmittauslaitoksen kestävästä vaikuttavuus- ja tuloksellisuuskehitystä. Maanmittauslaitoksen tulosohjauksessa on otettu käyttöön monivuotinen tulossopimusmenettely, jota on tarkoitus kehittää jatkuvasti.

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Osastopäällikkö

Pentti Lähteenoja

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
HSO/Talouslyksikkö